

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Szerző:

Péter Imre

Cím:

JEGYZETEK KIÁLLÍTÁSOKRÓL

Forrás:

Népszabadság

1959. IX. 11.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Idő

"1959"

Személy

Helyszám

708
Műcsarnok

A vidékről nemrégiben Budapestre, a Műcsarnok művészeti osztályának élére került

Gádor Emil festőművész

mutatkozik be most első ízben önálló gyűjteményes anyaggal a Fényes Adolf Teremben. Gádor Pécs napsütötte utcáinak, harmatos reggeleinek hangulatát, a vidéki élet derűs nyugalmit hozta magával képein. Lélekben még most is a romantikus öreg városrészek világában él, ezeket a motívumokat keresi a fővárosban és a környéken. Óbuda és Szentendre patinás falai között. A természet közvetlen benyomásai és kontrollja nélkül egy ecsetvonást sem tesz, a tárgyi világ benyomásai közvetlenül formálódnak benne képpé, de mégsem a száraz valóságot adja vissza, a maga statikus nyugalmában, hanem át- és át- szövi azokkal az érzelmi indítékokkal, amelyeket a festőben a természet látása kivált. Ezek a képek mind tartalmi kifejezésükkel, mind megformálásukkal egy nyílt, szívű, derűs festői egyéniséget érzékeltetnek. Képeit lírai alaphang jellemzi; halkra tompított kolorit, a valőrök lágy átmenete és az ecsetjárás könnyed eleganciája. Festői erényeit Gádor kétségkívül mesterétől, Glatz Oszkártól örökölte. Ugy véljük, hasznos volna, ha a magyar festészet múltjához mesterein keresztül önként is fűződő kapcsolatát Gádor mélyebben megvizsgálná és tudatosítaná, hogy művészetünknek ezt az igen jelentős népi optimista irányzatát a kor követelményeinek megfele-

lően továbbfejlesztesse. A festőnek erre való készségét a kiállításon szépen érzékeltetik a mohácsi busójárásról festett képei, az 1919-es proletárforradalom korát líraián megelevenítő *Katona és leány* című kompozíció, a finom hangulatú *Hóvirágárus lány* és a színben rendkívül eleven *Éva Cézanne albummal*.

*

A textiltervezés, mint minden alkalmazott művészet, egészen sajátos problémákat állít a művész elé. Az anyag természete, kivitelezésének módja és rendeltetése korlátok közé szorítja, s egyúttal megnyitja előtte a tervezés ezer-nyi lehetőségét, az anyag természetéből fakadó rejtett szépségeket. Eme alkotó munkából kapott ízelítőt a tárlatlátogató

Hübner Aranka, Szabó Marianne és Szenes Zsuzsa

textilművészek kiállításán a Műcsarnok kamaratermében. A fiatal iparművészek együtt kezdtek pályájukat, azonos művészi vágyak fűtik őket, még a nehézségek is hasonlóak, amelyekkel szembetalálják magukat.

Szakterületük a nyomott anyag. A látogató joggal hihette volna, hogy a kiállításon is főként új-rajzú és színmegoldású ruhaanyagokat mutatnak be. Ehelyett azonban a legkülönbözőbb figurális, táji és tárgyi motívumokkal, helyenként absztrakt formákkal ki-

képzett függöny, tapéta, falikép és bútorhuzatokat vagy azok terveit láthatja. A textilművészek számára kétségkívül ezek a legigényesebb, legnagyobb felkészültséget kívánó feladatok. A bocis, óras, hegyvonulatos, eszpresszós, boszorkányos, halas, madaras konyhaedényes s egyéb tervek a fiatal művészek kitűnő rajz- és formakészségéről, ízléséről és ötletességéről tanúskodnak. Példaképpen elég, ha Hübner Aranka klasszikus szépségű színházi drapériáját, Szabó Marianne ötletes és stílusos lakókonyha függönytervét és Szenes Zsuzsa vörös bútorhuzatát említjük meg, mint a tervezők igényességére legjellemzőbb munkákat. A kiállítás egésze mindazonáltal olyan érzést keltett a szemlélőben, hogy a különleges

szándékok felülkerekedése az egyszerűbb, a tömegigényeket is szem előtt tartó feladatokon a tervezőket túlzott mértékben a képzőművészet területére csábítja. Márpedig a végzámra készülő nyomott textiliának kétségkívül más rendeltetése van, mint például a vászonra festett faliképek.

Amikor aggályaimat szóvá tettem a kiállítók előtt, válaszaikból ismét csak a tervezés és a kivitelezés, az iparművészet és a gyár- ipar viszonyának megoldatlan kérdései bukkantak fel. A fiatal iparművészek sokszor stílustörésbe torkolló képzőművészeti ambíciói nyilván abból erednek, hogy a terveik legtöbbször csak tervek maradnak. Hogyan fejlődjenek.

ha nem láthatják azokat anyagban megvalósítva, s nem tapasztalhatják, hogyan hatnak a közönségre. A gyár- ipar — a kereskedelem sajátos szempontjaira hivatkozva — a régi és a már bevált terveken, alapformákon túl nemigen merészkedik. A fiatal textilművészek így aztán gyakran lemondanak arról, hogy gyári tervezőirodáknak hasznosítsák tudásukat s gyarapítsák tapasztalataikat. A Képzőművészeti Alap iparművészeti vállalat megszűntette filmnyomó stúdióját. Néhány magániparos vagy szövetséget pedig jobbára külföldi példákról lemásolt, s nem mindig ízléses mintákkal csinálják a divatot. Textiliparunk és tervezőgárdánk egyaránt nagy hasznát látná egy kísérleti filmnyomó stúdiónak és üzemnek, amely az arra érdemes terveket megvalósítaná s azok hatását vizsgálná a közönség körében. Textilművészeink igazi kiállítási fóruma az áruházak és kereskedések kirakata. Legalábbis így kéne lenni. Textiliparunk nemzetközi versenyképessége árunk szépségétől és formagazdagságától

is függ. Ez a kiállítás azért is volt jelentős, mert e kérdéseknek a fontosságát megérteti nemcsak a szakemberekkel, hanem a közönség széles rétegével is.

A Csók Galéria legutóbbi kiállításán is iparművész,

Bakosné N. Éva
porcelánfestő

mutatta be legszebb munkáit. A rendkívüli ízléssel megrendezett kiállítás az előbbivel ellentétben, a porcelániparban előállított szériadarabok egyéni kikészítésének fontosságát hangsúlyozta ki. Bakosné nyersanyagát a Herendgyár régebbi, immár klasszikussá vált, és újabb, modern formájú készítményei szolgáltatják. A vázákat, tálkákat, bonbonniére-készleteket Bakosné változatos motívumokkal: vízi madarakkal, halakkal, különféle mezei virágokkal és falevelekkel díszíti. Stílusát a leheletfinom rajz, a színek halvány, ködszerű lebegése és opálos tisztasága jellemzi. Mindez kitűnően megfelel a porcelánnak, kiemeli és érzékletesebbé teszi a nemes anyag szépségét és törekeny finomságát. Ennek a stílusnak évezredek hagyományai vannak. A Távoll-Keletről, a Japánok révén került Európába, s itt a koppenhágai porcelánokon vált népszerűvé. Bakosné munkássága a hagyományos technikával dolgozó keleti művészéhez hasonlítható, aki átveszi a múlt formakincsét és témakörét, de egyre újabb megfigyelésekkel gazdagítja. Bakosné lépésről lépésre, fokról fokra halad előre, s válik egyénibbé. Nagyon érdekesek újabb matt vázái és fekete alapú madaras bonbonniére-készlete. Motívumai között is újabbak tűnnek fel (pitypang, őszi falevelek, gesztenye-ág stb.). Ezeket a motívumokat sűrűn variálja; az egyes darabok folyamatos láncszemenként kapcsolódnak egymáshoz, s vezetik a művészt a legkevesebbel legtöbbet kifejezés titkához.

Péter Imre